

Årsberetning 2022

Det Psykiatriske Patientklagenævn i Grønland

Maj 2023

Indholdsfortegnelse

FORORD.....	3
AFSNIT I: Det Psykiatriske Patientklagenævn.....	4
1.1. Sammensætning	4
1.2. Kompetenceområder og opgaver	4
1.3. Definition af sags- og afgørelsesbegrebet	4
AFSNIT II: 2022 – Antal sager, sagsfordeling m.m.....	5
AFSNIT III: Principielle problemstillinger.....	7

FORORD

I medfør af § 16 i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 15 af 2. december 2013 om Forretningsorden for Det Psykiatriske Patientklagenævn skal Det Psykiatriske Patientklagenævn hvert år offentliggøre en beretning om dets virksomhed. Årsberetningen skal udarbejdes i samarbejde med Dronning Ingrid's Hospitals Psykiatriske afdeling, og årsberetningen har derfor været forelagt Dronning Ingrid's Hospitals Psykiatriske afdelingen inden offentliggørelsen. Dronning Ingrid's Hospitals Psykiatriske afdeling bemærker blot, at de løbende arbejder med de udfordringer, som Det Psykiatriske Patientklagenævn påpeger i årsberetningen.

Det Psykiatriske Patientklagenævn er oprettet i henhold til Psykiatrilovens § 46. Nævnets opgaver er at behandle klager over tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvangsbehandling, tvungen opfølgning efter udskrivning, tvangsfiksering, anvendelse af fysisk magt, beskyttelsesfiskering, personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer samt aflåsning af døre i afdelingen.

Efter Psykiatrilovens § 46 består det Psykiatriske Patientklagenævn af en advokat som formand, Landslægen og en repræsentant fra en patientforening, der repræsenterer de sindslidende.

Landslægeembedet varetager Det Psykiatriske Patientklagenævns sekretariatsopgaver.

AFSNIT I: Det Psykiatriske Patientklagenævn

1.1. Sammensætning

Patientklagenævnets formand var i 2022 advokat Kista Høegh Niclasen. Som stedfortræder for formanden var udpeget advokat Charlotte Pedersen.

Det lægelige medlem af Patientklagenævnet var i 2022 landslæge Henrik L. Hansen. Læge Paneeraq Noahsen fra Landslægeembedet har frem til 1. august 2022 været stedfortræder for det lægelige medlem, hvorefter der ikke har været udpeget nogen stedfortræder den resterende del af året.

Formand for Den Psykiatriske Patientforening Esekias Therkelsen har været udpeget som medlem af Patientklagenævnet i 2022. Der har ikke været udpeget nogen stedfortræder for Esekias Therkelsen i 2022.

Sekretariatet for Patientklagenævnet har i 2022 været varetaget af Tania Dyreborg Broberg og Flavia Lyberth fra Landslægeembedet.

1.2. Kompetenceområder og opgaver

Det Psykiatriske Patientklagenævn behandler klager over beslutninger om tvangsforanstaltninger, som beskrevet ovenfor i forordet.

Det Psykiatriske Patientklagenævns sager fremkommer ved klager fra patienter, der under indlæggelsen på den psykiatriske afdeling har været udsat for en af de ovenfor anførte former for tvang. Klagen sendes til Nævnet enten ved patientrådgivers mellemkomst eller ved, at klagen fremsættes skriftligt eller mundtligt overfor hospitalets personale, der så formidler klagen videre, så snart den er modtaget, sammen med sagens øvrige akter (lægens erklæring, patientjournal, indlæggelsespapirer, tvangsprotokoller m.m.)

Det Psykiatriske Patientklagenævn kan ved sin afgørelse enten afvise klagen, f.eks. fordi den falder uden for Nævnets kompetence, eller realitetsbehandle klagen. Når Nævnet realitetsbehandler en klage, kan Det Psykiatriske Patientklagenævns afgørelse gå ud på, at et tvangsindgreb godkendes, eller at indgrebet findes at være foretaget med urette. Ved klage over en beslutning om tvangsbehandling kan Nævnet endvidere godkende eller tilsidesætte beslutningen.

Hvis der er tale om en klage over tvangsbehandling, der er tillagt opsættende virkning, skal Det Psykiatriske Patientklagenævn træffe sin afgørelse inden for 7 hverdage. Ved klage over andre tvangsindgreb skal Nævnet træffe afgørelse snarest muligt, og hvis afgørelsen ikke er truffet inden 14 dage efter, at klagen er modtaget af Det Psykiatriske Patientklagenævn, skal Nævnet underrette patienten og patientrådgiveren om årsagen, og om hvornår afgørelsen kan forventes at foreligge.

Det Psykiatriske Patientklagenævns møder afholdes på den Psykiatriske afdeling på Dronning Ingrid's Hospital. Til mødet indkaldes den patientansvarlige overlæge i sagen, patienten, patientrådgiveren samt evt. andre relevante medarbejdere på den psykiatriske afdeling. Det Psykiatriske Patientklagenævns afgørelse træffes i umiddelbar forlængelse af mødet, og det tilstræbes, at afgørelsen fremsendes til sagens parter 1-2 hverdage efter mødet.

1.3. Definition af sags- og afgørelsesbegrebet

En sag defineres som patientens klage eller klager til Det Psykiatriske Patientklagenævn, som bliver behandlet på et bestemt møde. Klagen defineres som én klage uanset, hvor mange klagepunkter,

der måtte være tale om. Hvis den samme patient på et senere tidspunkt indgiver en ny klage over en tvangsmæssig foranstaltning, er der tale om en ny sag.

En afgørelse er defineret som en godkendelse eller tilsidesættelse af et tvangsindgreb. Denne definition betyder, at en sag godt kan indeholde flere afgørelser. Træffer Det Psykiatriske Patientklagenævn f.eks. afgørelse vedrørende flere ensartede tvangsindgreb, f.eks. 3 tvangsfikseringer, tæller det statistisk som 3 afgørelser.

Ligeledes, hvis en afgørelse indeholder både en godkendelse, f.eks. af iværksættelse af en tvangstilbageholdelse, og en tilsidesættelse, f.eks. opretholdelsen heraf, tæller dette statistisk som 2 afgørelser.

AFSNIT II: 2022 – Antal sager, sagsfordeling m.m.

Det Psykiatriske Patientklagenævn modtog i 2022 16 sager, hvoraf 1 er påklaget til Retten i Grønland.

Det Psykiatriske Patientklagenævns gennemsnitlige sagsbehandlingstid har i 2022 været 8,68 dage. Det bemærkes, at sagsbehandlingstiden regnes fra sagens modtagelse i Det Psykiatriske Patientklagenævn til afgørelsens afsendelse til patienten. Sagsbehandlingstiden omfatter således også den tid, der går fra Det Psykiatriske Patientklagenævn modtager patientens klage til alle relevante oplysninger og dokumenter er indhentet. Ligeledes indgår i sagsbehandlingstiden også lørdage, søndage og helligdage.

Der er i 2022 modtaget 2 klager over tvangsbehandling, hvor sagen havde opsættende virkning.

Hovedreglen for Det Psykiatriske Patientklagenævns behandling af klager er, at Nævnets møder afholdes på den Psykiatriske afdeling på Dronning Ingrid's Hospital. Der således afholdt møde på den Psykiatriske afdeling i 15 ud af 16 klagesager i 2022. En enkelt sag blev drøftet i Det Psykiatriske Patientklagenævn, idet klagen ikke skulle realitetsbehandles.

I Det Psykiatriske Patientklagenævns afgørelser er eksplicit anført, hvorvidt der har deltaget læge, patient og patientrådgiver i behandlingen af en sag på et Nævnsmøde.

Patienten har i 2022 deltaget i 12 af møderne. I den to af sagerne havde patienten givet sin patientrådgiver mandat til at møde på sine vegne, mens patienten i den tredje sag havde forladt afdelingen under en ledsaget udgang fra afdelingen. Selvom patienten var tilsagt til mødet, mødte han ikke. Der har i alle sager deltaget en patientansvarlig overlæge i mødet. I 10 af sagerne har patientens patientrådgiver deltaget i mødet.

Antal af afgørelser i 2022 fordelt på de enkelte tvangsforanstaltninger	
Tvangsindlæggelse	6
Tvangstilbageholdelse	9
Tvangsfiksering	1
Aflåsning af døre	0
Beroligende medicin	5
Tvangsbehandling	2
Antal afgørelser i alt	23

I 16 afgørelser godkendte Det Psykiatriske Patientklagenævn det påklagede tvangsindgreb.

I 2 afgørelser traf det Det Psykiatriske Patientklagenævn afgørelse om, at der var sket tvangstilbageholdelse med urette. I den ene afgørelse havde overlægen anført farlighed som begrundelse for tvangstilbageholdelsen, mens der i tvangsskemaet var anført af helbredsmæssige årsager som begrundelse. Der var dog ikke nogen fare-indikationer i patientens journal, ligesom der ikke var nogle indikationer på, at patienten, som var frivilligt indlagt dagen før, havde ytret ønske om at forlade afdelingen eller lade sig udskrive. Nævnet vurderede på denne baggrund at tvangstilbageholdelsen var sket med urette.

I den anden afgørelse fremgik det af journalmaterialet, at patienten *"er her frivilligt, men er tvangstilbageholdt, hvis hun vil forlade afdelingen"*. Der var således sket de facto tvangstilbageholdelse, uden at iagttage de i psykiatriloven fastsatte bestemmelser herom, som er til for at beskytte patienten, og Nævnet fandt det meget kritisabelt, at patientens retssikkerhed var tilsidesat, som følge heraf. Nævnet fandt det endvidere meget kritisabelt, at de facto tvangstilbageholdelsen var sket lokalt på et sygehus, idet tvangstilbageholdelse iht. psykiatriloven kun kan ske på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk, hvorfor hun skulle have været overflyttet til Nuuk.

I 1 afgørelse fandt Det Psykiatriske Patientklagenævn endvidere, at der var sket tvangsmæssig beroligende medicin i strid med bestemmelserne i psykiatriloven herom, idet der ikke var nogen indikationer på, at medicin var tvingende nødvendigt, eller at der var afsøgt alternative muligheder. Der blev endvidere lagt vægt på, at den beroligende medicin blev givet i forbindelse med tvangstilbageholdelse, som efterfølgende blev fundet uretmæssig af Nævnet.

I 1 afgørelse fandt Det Psykiatriske Patientklagenævn, at der var sket tvangsindlæggelse i strid med reglerne i psykiatriloven. Der var sket tvangsindlæggelse på baggrund farekriteriet, uden at overlægen ved indlæggelsen vurderede, om betingelserne for tvangsindlæggelse var til stede, ligesom patientens journal efter Nævnets vurdering ikke indeholdt indikationer på, at patienten på tidspunktet for indlæggelsen var farlig. Idet der således ikke var hjemmel til tvangsindlæggelse, fandt Nævnet endvidere, at der ikke kunne ske tvangsmedicinering af patienten.

Det Psykiatriske Patientklagenævn har 1 afgørelse fundet anledning til, at påtale, at der af hensyn til patientens retssikkerhed bør udvises forsigtighed med anvendelse af behandling i ikke-livstruende situationer, som patienten har klaget over, indtil Nævnet har taget stilling til behandlingen, uanset om patienten efterfølgende har givet samtykke til behandlingen.

Herudover har Det Psykiatriske Patientklagenævn i 1 sager henstillet til mere omhyggelighed i forbindelse med fremsendelse af patientklagen samt sagens øvrige dokumenter til Det Psykiatriske Patientklagenævn, ligesom der i 3 sager er henstillet til, at der udvises mere omhyggelighed med journalføring samt udfyldning af tvangsprotokoller.

Afslutningsvis har Det Psykiatriske Patientklagenævn kritiseret, at der i 5 tilfælde gik op til 13 dage fra at patienten klagede, til klagen blev fremsendt til Det Psykiatriske Patientklagenævn.

Det Psykiatriske Patientklagenævn skal efter anmodning fra patienten eller patientrådgiveren indbringe sine afgørelser vedrørende tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvangsbehandling, tvungen opfølgning efter udskrivning i henhold til § 17, tvangsfiksering, anvendelse af fysisk magt, beskyttelsesfiksering, personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer, samt aflåsning af døre i afdelingen, for retten efter reglerne i retsplejeloven for Grønland, kapitel 28.

Der er i 2022 klaget over 1 afgørelse fra Det Psykiatriske Patientklagenævn. Klagen over afgørelsen er på tidspunktet for årsberetningens udarbejdelse endnu ikke behandlet ved Retten i Grønland.

AFSNIT III: Principielle problemstillinger

Der har i 2022 været en enkelt sag i Det Psykiatriske Patientklagenævn, der har givet anledning til principielle spørgsmål.

Sagen drejede sig om en patient, der var indbragt til Dronning Ingrid's Hospital af politiet, idet politibetjentene ved pågribelsen af vedkommende havde vurderet, at vedkommende var sindslidende. Det er Nævnets opfattelse, at vurderingen af, hvorvidt en person har en sindslidelse, ikke henhører under politiets kompetence, hvorfor de i stedet skulle have vurderet, hvorvidt der var begået en kriminel handling, og om der i øvrigt eventuelt var behov for en psykiatrisk undersøgelse på Dronning Ingrid's Hospital.

På baggrund af de sager, der er behandlet i Nævnet i 2022, er det Nævnets opfattelse, at den Psykiatriske afdeling på Dronning Ingrid's Hospital i 2022 har haft betydelige udfordringer, med fuldt ud at sikre psykiatrilovens formelle krav til behandling af patienterne, inden for Nævnets kompetenceområde. De administrative forhold fungerer fortsat ikke optimalt, ligesom Nævnet er opmærksomme på, at afdelingen har meget betydelige udfordringer med at få ansat det nødvendige antal fagpersoner, til håndtering af de store faglige udfordringer og opgaver relateret til psykiatriloven, der således jævnlige må varetages af vikarer uden de optimale forudsætninger.